

ÖNÁLLÓ MAGYAR JOGFEJLŐDÉS.

— Két czikk. —

I.

Árpádkori házassági vagyoni jog s a nemzeti eredet problémája.

Dr. Kolosváry Bálint kritikája dr. Illés József »Magyar házassági vagyoni jog az Árpádok korában« ez. művéről¹ s ez utóbbinak megjegyzései² a kritikára újból fölvetették magánjogunk nemzeti eredetének problémáját.

E kérdés kedvencz témája irodalmunknak. Az Országbírói Értekezlettől napjainkig nincs kérdés irodalmunkban, mely oly széles méltatásban részesült volna, mint éppen a régi magyar házassági vagyoni jog és örökjogban állítólag bennrejlő sui generis nemzeti intézményeink fentartásának vagy eltörlésének szükségessége. Mert hisz lényegileg ez a tartalma az ági Öröklés kérdése körül lezajlott több mint negyedszázados irodalmi harcznak!

Kétségtelen e mindkét oldalról nagy apparátussal folytatott vitának nagy fontossága; talán e nélkül magánjogunk codificatiójának legújabb kísérlete sem indult volna »a jogtörténeti codificatio« büszke jegyében! De hogy közvetlen az Országbírói Értekezlet után, — midőn senki az országban tisztában nem volt »a visszaállított régi magyar jog« tartalma tekintetében, — a midőn tehát az irodalomnak s a tudománynak első sorban arra kellett volna concentrálnia összes törekvését, hogy beható kritikában részesítse régi jogunk forrásait, a hasznavehető anyagnak kiválasztásával igyekezzék áthidalni a szakadékot, melyet jogunk fejlődéseinek folytonosságán az 1849. események illetve az absolut hatalomnak a kényszer parancsszavával életbeléptetett intézkedései oly fájó módon létesítettek, éppen e téma kötötte le majdnem kizárólag íróink figyelmét, rendkívül élénken jellemző akkori politikai s közviszonyainkra, nemzetünknek a múlt tradícióihoz való ragaszkodására, a hazafias, csengő frázisok és pose iránti előszeretetére, szóval arra, hogy *igazán* »kelet népe« vagyunk.

¹ L. »Huszadik Század« II. kötet 302. 1.

² L. »Huszadik Század« II. kötet 381. 1.

E helyett írónk tankönyveikben szolgailag kiírták az osztrák jog és a pandekta jog tanításait és — e mellett — büszke mellverdeséssel hirdették magukat a >>nemzeti irány« híveinek.

Egy Zsögödre volt szükség (1877), hogy egyfelől a »nemzeti genius«, másfelől a »hűbéri maradvány« és középkori rendiség tetszetős frázisainak tömkelegéből a kérdés lényege kiemeltesék s a felesleges sallangoktól megtisztítva a nemzeti állam nemzeti léte nagy problémáival hozassék kapcsolatba és helyes szempontokból mérlegeltessék.

A jogtörténeti codificatio elve végül diadalt aratott.

De a nemzeti eredet nagy problémája tekintetében, úgyszólván ma is ott vagyunk, a hol voltunk; a Werbőczy előtti jogot, sőt a Hármaskönyvet is abban az irányban, hogy szerzője művének anyagát honnan vette, vájjon hűen tükrözi e az vissza a nemzet régi szokásait, miként Werbőczy s Ulászló megerősítő levele állítják, ma sem ismerjük. Jogunk múltjának története máig megírva nincs!

Mindaddig pedig, míg a Hármaskönyv előtti jogéletünk képe a rendelkezésre álló összes adatok s különösen oklevéltári kutatások alapján hűen megrajzolva nem lesz, minden állítás e nagy kérdésben pro és contra, csak levegőben lógó subjectiv gyanítás számba megy, mely megközelítheti ugyan, sőt esetleg az éleslátás intenciójával el is találhatja az igazságot, a nélkül azonban, hogy anyagi értékű positiv bizonyosság számba mehetne.

Ebből a szempontból is teljes mértékben csatlakozunk a kritika elismerő szavaihoz és melegen üdvözöljük az Árpádkori házassági vagyonjogunk megíróját, ki e művével jelentékeny adalékot szolgáltatott jogunk történetéhez, s egyben fontos segédeszközt adott magánjogunk művelőinek kezébe is, a kik eddig, ha csak az Árpádkori és Anjoukori okmánytárakat áttanulmányozni nem akartuk, régi jogunk valamely részletére vonatkozó kutatásainkban kénytelenek voltunk — szerzőnk szavaival élve — Werbőczy előtt is csak Werbőczyt látni, vagyis a Hármaskönyv előtti jogunk tekintetében a sötétben tapogatózni.

Dr. Illés könyve a történet világosságát gyűjtja meg régi jogunk egy önálló részlete tekintetében; s a mennyire — magából a műből megítélni képesek vagyunk, szerzőnk adataiból a szigorú tárgyilagos kritika által levezethető eredményeket levonta, de óvakodott merész következtetésektől, vagy attól, hogy kifejezesezett jogintézményeket lásson ott, a hol úgyszólván csak a kezdet kezdetéről lehet szó.

De különös fontosságú e könyv a régi magyar jog nemzeti eredetének problémája szempontjából. Ha lehet szó önálló magyar nemzeti jogról: bizonyynyal jogéletünk fejlődése kezdetén meg kell lennie.

A mű eredményei megerősítik azok véleményét, a kik a magyar jog önálló eredetét tagadásba vették azon az alapon, hogy a félnomád magyar nép régi hazájában az állami lét fenntartására szükséges intézményekkel nem bírhatott, s az új hazában állandóan letelepedve csak úgy tarthatta fenn magát a fejlettebb kultúrájú szomszéd népek között, ha azok intézményeit, jogát, recipiálja. Illés műve bebizonyítja, hogy házassági vagyongunk a germán népjogok házassági vagyongjának tipikus intézményeit viseli magán.

Nemzeti jogról tehát csak abban a másodlagos értelemben lehet szó, hogy az átvett intézmények fejlődésükben kétségtelenül mutatnak föl önállóságot és a speciális viszonyokhoz való alkalmazkodást.

Ezen önálló fejlődés, a mely egy önálló nemzeti lét mellett szükségkép kell hogy fennforgóit legyen — az alapintézményektől a részletekben való kisebb-nagyobb eltéréseivel — sajátos volt régi magánjogunknak, és ez képezi, a kritika szavaival élve annak »tiszteletre méltó múltját«.

Azt hisszük mi is, hogy ezen nincs semmi restelni való. A közjog terén — az európai irány eszméknek nyugatról keletre hömpölygő hullámai fáradtan érvén hozzánk — nemzetünk a közre állandóan irányzott tekintetével, képes volt egy önálló történeti alkotmányt producálni, melynek párja e tekintetben az angolon kívül nincs Európában; a magánjog terén azonban, egyrészt a magánjog fejlődésének rendkívüli lassú conservativizmusánál, másrészt hazánk zivataros múltjánál fogva, mely ritkán engedte belső jogéletének consolidálásával foglalkozni e nemzet fiait, kénytelen volt megelégedni azzal, hogy az idegenből kölcsönvett mag a honi talajban kikelve, a viszonyokhoz képest több-kevesebb önállósággal fejlődjék.

De mely nemzet az, mely a par excellence jogásznemzet: a rómain kívül magánjog terén önálló fejlődésű eredeti intézményrendszer tudott producálni?

Azt hisszük, hogy a kritika (daczára, hogy azt mondja, hogy »az idegen eredet teljes határozottsággal csak a coquisitio conjugalisnál mutatható ki«) lényegében ily értelemben szól önálló, nemzeti jogról.

Végezetül szabadjon pár szóval reflektálnunk Dr. Kolosváry Bálint következő szavaira, » . . . a közelmúltban szinte megtevelyedett jogtörténeti tudományunk pálczát tört immár a Dell'Adami-féle törekvések irányzata fölött, s kivetette egészséges gyomrából azokat a tetszetős és szellemes, lényegükben azonban hallatlanul fölületes tanokat, melyek magánjogunk tiszteletreméltó múltjának besötétítése mellett, jogrendszerünkben a római kánonjogi apaság és germánjogi apaság javára mindent és egészen kisajátítottak.«

Ha jól értjük, kettőt vet szemére a kritika Dell'Adaminak: 1. törekvéseinek »magánjogunk tiszteletre méltó múltjának besötétítését« czélzó irányzatosságát, 2. tanainak hallatlan fölületességét.

Bár távol áll tőlünk írmodorának maró sarcasmusát és satyráit, polémiáinak rendkívül éles, legtöbbször személyeskedő tenorját (pld. Herczegh elleni támadásaiban), iratainak fölényeskedő hangját bármi tekintetben is helyeselni: azt hisszük, hogy Dell'Adami Rezső, a jogirodalmunk pótolhatatlan kárára oly korán elhunyt páratlan genialis férfiú e gáncs egyikét sem érdemelte meg.

Dell'Adami szegényes irodalmunkban a legelső sorában hangoztatta az összehasonlító s a modern jogtudomány magas szempontjait; először vette a modern jogtudomány kritikájának bonczkése alá régi jogunkat, és csak miután kimutatta régi jogunk anyagának — felfogása szerint — hasznavehetetlenségét: állt a jogtörténeti codificatio elleneseinek táborába; tőle bírjuk ma is egyedül Werbőczynek és Werbőczytól kezdve régi jogunknak kritikai méltatását; ő volt az első a nemzeti irány elleneseinek sorában és örök jogunk intézményeit, jelenségeket az összehasonlító jogtudomány álláspontjáról vizsgálta.

Hogy széles körű s mély medrű tanulmányaiban a részletek tekintetében sok helyütt tévedett, többször ellenmondásokba keveredett (pld. Jancsó »M. Házassági vagyonjog« (1888) 42. 1. és M. özvegyijog 1895 6. 1.): magában véve még nem igazolhatja ama lesújtó kritikát.

Hibáztatni lehet, miként Dr. Illés is teszi, nála azt, hogy a hármaskönyv előtti jogra nézve oklevéltári kutatásokat nem végzett; de törekvéseinek irányzata nemzeti jogunk múltjának besötétítésére czélzott volna, valóban nem lehet állítani arról, ki — lelkiismeretes (helyes vagy helytelen ezúttal ne vitassuk)—jogtörténeti kutatások alapján foglalta el álláspontját, s kinek lelkében a faj s hazaszeretet tüze

ép oly magas lánggal lobogott, mint a nemzeti irány legnagyobb képviselőinél.

Tanulmányainak eredménye tekintetében, hogy tudniillik régi jogunk germán eredetű, s hogy Werbőczy hármaskönyve a római, germán és canonjogok compilatiója, sajnos még ma sem mondhatunk definitív ítéletet; s különösen nincs jogunk Werbőczyre vonatkozó állításait kétségbe vonni nekünk, kik másfél évtized óta, czáfolatlanul hagytuk Thomaschek osztrák történész azon állítását, hogy a Hármaskönyv nagyrésztében a »Summa Legum« XIV. századi osztrák jogkönyvnek kiírása.

Dr. Illés könyve, nem ellene, de mellette szól Dell'Adami eredményeinek.

S így látszik, hogy a magánjog fejlődése terén a haladó időnek szelleme is a nemzeti irány terhére billenti a mérleg serpenyőjét. Nehogy azonban félreértessem, e megjegyzést precíz-síroznom kell.

A nemzeti államban, megvan a jog s a szükség is a nemzeti jogra; s hogy egy szorosan jogtörténeti fejlődésű magánjog mily kincs a »nemzeti fajsúlytöbblet«, s a kultúra »önfény« tekintetéből egy nemzetre, melancholikus resignatióval olvashatjuk a nemzeti irány nagyjainak (V. Ö. Zsögöd: Nemzeti irány, dékáni megnyitó beszéd; etc, Jancsó id. mű. Előszó etc.) irataiból, hol az intézmények jogtörténeti fejlődésének óriási fontosságát az önálló nemzeti lét legnagyobb kérdésének szempontjából fejtegetve látjuk.

S bár még ma a nemzeti állam, illetve a nemzetiségi társadalom napjait éljük, s a nemzeti állam institutióinak szeretetét szívja már be úgy szólván az anyatejjel a gyermek: a bölcselő szemeinek tekintetét nem kerülhetik el azok a jelenségek, melyek a jövő társadalmának nevében kopogtattak és kérnek, majd követelnek bebocsáttatást a jelen társadalom kapuján.

Napjainkban az a theoria, mely szerint az emberiség egyetemes érdekei a nemzeti sajátságok és intézmények különszerűsége által szolgálvak legjobban, s az egyetemes emberi megvalósítává éppen a faji individualitások fentartása által valósítható meg: mind erősebb és erősebb támadásokban részesül.

A műveltségnek, a civilisatiónak terjedése hova tovább hasonlóná teszi az életviszonyokat, s ezek nivellírozása mindszűkebb térre szorítja a faji különszerűségeik nyilvánulásait; a

sui generis nemzeti intézményeinek és viszonyok kora alkonyodóban van, s azokkal együtt mind szűkebb és szűkebb körre szorul a különszerű jogok jogosultsága is.

S a tekintetben, hogy azon irány, mely a magánjogok egységes nemzetközi szabályozását írta zászlajára, még pedig nemcsak a kereskedelmi és váltójog területére nézve, ma mánem marad a platonikus óhajok terén, utalok a hágai nemzetközi conferentia mellett pld. »a Congrès de droit compare« ez évi párisi tanácskozásaira.

Dr. Kiss Albert.

II.

Önálló magyar jogfejlődés.

(Válasz a »Magyar házassági vagyoni jog és önálló nemzeti fejlődés« cz. cikkre, a »XX. Század« f. évi. 11. számában.)

Az Árpádkori házassági vagyoni jog érdemes szerzője, nem fogja rossz néven venni, ha a kritikára adott megjegyzéseire pár szóban válaszolunk. Az ügy érdekében nem teszünk vele talán rossz szolgálatot, hiszen az önálló nemzeti jogfejlődés kérdése most, mikor jogalkotásunk a codificatio jegyében jár, a jogélet bármely vonatkozásában is egyaránt figyelmet igénylő dolog.

»Önálló nemzeti jogfejlődés«, — miért állítjuk a kérdést ilyenetékép élére? Feleletül constatáljuk, hogy a »megjegyzések« az Árpádkori házassági vagyoni jog intézményeinek vitatását, erre a sokkal szélesebb alapra terelték át.

Ehhez képest első sorban szó nélkül írjuk alá, a »Megjegyzésekének azokat a praemissáit, hogy az általános fejlődés és így a jogfejlődés története is az »eredetiség«-nek három főformáját különbözteti meg. Azt először, mely az egyetemestől eltérő, különleges okok eredménye. Lehet, hogy csak egy intézmény, lehet, hogy egy egész intézménykör, de önálló és eredeti, mert sehol sincs meg másutt, mint csak azon nép, vagy faj körében, melynek jogalkotó geniusza megteremtette. Azt másodsor, mely térben és időben távol álló népeknél azonos intézményekben bár, de egymástól teljesen függetlenül végbement fejlődési processus után jelentkezik. Itt tehát az eredetiség csak a fejlődés elszigeteltségében és önállóságában nyilvánul, míg maga az intqzmény bizonyos cultur-niveau elérésétől lévén feltételezve

a fejlődés ezen a fokán szükségképpen mindenütt ugyanazonos. Végre jogtörténelmi eredetiség van harmadszor ott is, hol nem valamely intézmény »eredete« az, a mely éppen »eredeti«, hanem csak valamely jogintézménynek egy megelőző receptió utáni speciális és a forrástól eltérő továbbképzéséről van szó.

Ezeknek az általános kereteknek felállítása után a »Megjegyzések« a mint az eszmemenetből kitűnik a kritika álláspontját osztályozzák. Ebből az osztályozásból, annak az alapján hogy a kritika a Dell'Adami féle irányzatot és római jogi apaság és germánjogi anyaság javára való universalis kisajátítást elítéli, a »megjegyzések« kivehető conclusiói arra hajlanak, mintha a kritika a szerzőtől a jogtörténelmi eredetiségek" legelőbb emiített fajtájának megállapítását várta volna Árpádkori házassági vagyongyogunkban. A legújabb időkig határozott tendenciával törekedett a régibb jogtörténelmi iskola arra — mondják a »megjegyzések« — hogy az ilyen őseredetiségeket fölkutassa, s a nemzeti becsület nevében és a faji önérzet növelésére azokat megállapíthassa. Már pedig az az irány, mely mindenütt őseredetiségeket akar felfedezni s e részben még az erőszakosságtól sem riad vissza; a tudomány nevét nem érdemli meg. Csak egy irány az, melyet a jogtörténet tudománya is kitűzhet, s ez, szigorú exact módszer alapján az igazságnak földerítése, stb. A mondottakban a »megjegyzések« megadták — indirecte — kritikánknak a kritikáját.

E pontban a kritika és a »megjegyzések« nem értették meg egymást. Mi azt az irányzatot ítéltük el, mely magánjogunk tiszteletreméltó múltját, intézményeink önálló fejlődését egyszerűen elsikkasztja, s utólag fedezi fel a jövő számára, hogy Werbőczyék s az »approbata regni consuetudo« életszervei, hajdani ítélőmestereink koponyájában a magyar agyvelő helyét német Schöffenchbuch-ok, Weichbildrechtok, s különböző Spiegel-kék foglalták el. — S íme, úgylátszik, beleestünk — pálczáttörve ez irányzat fölött —, a cseberből a vederbe, mert csatlakoztunk a őseredetiségeket dühvei kutatók táborába. Pedig nem így van. Mi csak constatáltuk, hogy az »Árpádkori házassági vagyongyog« című tanulmány anyagi értékű adatok alapján dolgozik, s egy újabb bizonyítéka annak, hogy az az elitelt irányzat immár végkép túlélte magát.

Meglehet tévedtünk; hisz a »megjegyzések« nem tudják megérteni, hogy miben tévelyedett meg a jogtörténelmi tudomány, s minő irány felett tört pálczát. Hát a fölött az irány fölött, mely tagadhatatlanul él és létezik máig is, mely 1861 óta szá-

mos történeti műben, sőt codificatorius alkotásokban megnyilatkozott; melynek egyik főképviselője Dell'Adami volt, kivel ez az irány — (nem mondtuk, hogy az *egész* jogtörténeti irodalom) teljesen azonosítható; a fölött az irányzat fölött törtünk pálezát, ismételjük, melynek torzszülöttje a Győry-féle házassági vagyoni vázlat, és a Teleszky-féle öröklési tervezet, s melynek hamis elvei kifejezést bőségesen nyertek az 1873. évi jogászgyűlés határozataiban és a többi. De hát lehet-e ezen jelenségekre e vonatkozásban ráutalnunk? Mindenesetre igen. Mert jogéletünk e jelenségei mögött ott lappang az a jogtörténeti felfogás, mely régi magánjogunk gazdag humusát, fejlődésképes joggondolatokkal telített intézményvilágunk termő talaját nem művelte, nem kímélte, de egyenesen fölírta.

Szerző okleveles anyagát vizsgálva és következtetéseit mérlegelve, távolról sem gondoltunk tehát arra, hogy tőle olyanforma conclusiókat várjunk; hogy íme! intézmények, melyek Baszkiriában születtek, Lebediában nőttek nagygyá, és a Duna-Tisza síkjain dicsérték Árpád honfoglaló hőseinek jogalkotó génuszát. Nevetséges volna akár mongol, akár csuvasz népek joggondolatait az Árpádkori házassági vagyoni jogban keresni.

De igenis némi ellentétet constatáltunk a föltárt adatok és ama kijelentés között, hogy: »A régi magyar házassági vagyoni jog rendszere a *germán népjogok házassági vagyoni jogának typicus jeleit viseli magán.*« (»A magy. házassági vagyoni jog az Árpádok korában.« 61. lap.) Ezt az ellentétet a »Megjegyzések« nem simították el.

Mert ám elégedjünk meg a magyar házassági vagyoni jog és germán népjogok azonosításánál a férj kezeiben való tényleges vagyoniösszesítéssel, s mondjuk, hogy mivel a több mint 200 oklevél a magyar jogban is ezt a kizárólagos férji igazgatást igazolja: ergo nálunk is a Verwaltungsgemeinschaft szerint osztották nő és férje közt az igazságot: még sem szabad elfelejtenünk, hogy a házassági vagyoni jogi intézményeket nem azok külsőségei, de bétartalmuk szerint kell szemügyre vennünk s hogy a férj »közös« igazgatása alatt a legkülönbözőbb házassági vagyoni jogi rendszerek helyezkedhetnek el. Volt-e nálunk mundium? férji hatalom? puissance maritale? Vagy talán a germánjogi törvénytelen anyasággal jár az, hogy jogunk e »becses« intézményt nem örökölhette? Bizonyára nem volt soha; s mondják bár ismételten is a »Megjegyzéseké, hogy a magyar nőt az Árpádkori házassági vagyoni jogban csak *igen szórványosan* illette meg az élők közötti

rendelkezési jog; nem hiszem, hogy a »megjegyzések« ennek a különben is csak »kezdetben« szórványos rendelkezési jognak azonosságát a germán nők *kivételes* rendelkezési jogával ki tudnók mutatni. Nem ismerem *Schroder* forrásadatát, melyre a »megjegyzések« e részben hivatkoznak. Bizonyára csak kivételes, különleges és egyedülálló forrásadat az. Mert hisz maga *Schroder* (*Das eheliche Güterrecht in Süddeutschland und in der Schweiz im Mittelalter* cz. m. Stettin u. Elbing. 1868. 97-99. lapok) hangsúlyozza, hogy a nő önálló rendelkezési joga: a régi igazg. közösségben semmi, csak az u. n. Schlüsselgewalt biztosít számára a háztartás körében egy kis szabadabb mozgást, meg az a körülmény, ha férje betegség okán a gazdaság vitelére teljesen képtelenné vált. (*Schröder*, *Das fränkische ehel. Güterrecht im Mittelalter* cz. m. Stettin, Elbing, Danzig 1871. 17. lapon idézett *burgdorfi* adat.) De erről talán csak nem lehet itt szó. A germánjogi eszmekörbe való bekebelezést tehát a »Verwaltungsgemeinschaft« fölvétele alapján indokoltnak még nem vélem, mert mi reális bizonyítékunk sincs arra, a kezelés tényleges közösségén kívül, hogy házassági vagyonjogunkat minden további nélkül e nagyon is bő köpönyegnek alája terítsük. A kezelésnek a férj kezében való tényleges egyesülése pedig külsőség, mely nem mond semmit sem. (Egyúttal a kritika 2. alatti conclusiójára is.)

Sőt az a körülmény, hogy Árpádkori házassági vagyonjogunk a hozományt a germán jogokkal ellentétben ismeri, a magyar nő nagy jogi önállóságát bizonyítja. (Kritika 1. pont.) Erre a »Megjegyzések« azt felelik: a magyar hozomány a kiházasítás lassú elterjedéséből fejlődik ki. A kiházasítás pedig rokon a germán Aussteuerrel. A germán Aussteuer e korban még csirában maradt. A magyar jogbaá tveit kiházasítás ellenben a hozományt létesítette. Az Aussteuer átvétele hypothesis, melynek alapja az» hogy a kiházasítás az Aussteuerrel rokon. Hát egyéb alap a germánjogi anyaság megállapítására nincs? Hát az az »önálló fejlődés«, mely egy új intézmény megteremtésének impozáns erejével nyilatkozik meg, holott az Aussteuer erre nem volt képes; semmi? az ily független »fejlődés«-t nem tekinti-e a jogtörténet tudománya, még ha a hozomány intézményi jelentősége nem is valami kiváló, az önálló rendszer, a nemzeti őserők, a jogalkotó szellem fényes tanúbizonyságának?

Árpádkori házassági vagyonjogunk »germánjogi típusát« tehát itt nem tartom indokoltan megállapíthatónak.

Ismételjük, hogy az Árpádkori házassági vagyonyjogból nem láttuk egészen beigazoltnak szerző azon állítását, hogy a magyar házassági vagyonyjog rendszere a *germánjogok typusát* viseli magán. A »Megjegyzések« végconclusiói módosítják e tételt és a germánjogok typusát nem a házassági vagyonyjogi rendszerre, hanem annak csak »*alapszerkezetéire nézve* állapítják meg. Ez már más. Rendszer és alapszerkezet nem egymást fedő fogalmak. Az alapszerkezet germánjogi typusa azt jelenti, hogy a magyarjog domináns házassági vagyonyjogi intézményei fellelhetők a germánjogokban is. Hasonló elemekből épült fel ez is, az is. A germánjogba való bekebelezésnek ez már mindenesetre úgy quantitative mint qualitative nagyon különböző módja, s a »Megjegyzések« azzal a mondatával, hogy: »nem is kebeleztem be házassági vagyonyjogunkat mindenestül, hanem csak az eredetét találtam meg a germánjogban, de kimutattam«: kétségtelenül, nem csak közelebb jutottunk egymáshoz, de a kérdést is tisztáztuk legalább magunk között.

Mindezért a szerzőnek köszönetet és üdvözlötet!

—t.